IRAK

HAZIR GİYİM SEKTÖRÜ
PAZAR ARAŞTIRMASI RAPORU

Tarih : 15/05/2025

Raporu Hazırlayan: **Basra Ticaret Ataşeliği**

1. Irak Pazarında Hazır Giyim Sektörü

1.1 Hazır Giyim Sektöründe Üretim

Irak'ta hazır giyim sektörü, özellikle son yıllarda ekonomik toparlanma ve nüfus artışına bağlı olarak önemli bir gelişim göstermektedir. Bununla birlikte ülkede hazır giyim sektöründe yerli üretim oldukça kısıtlı seviyededir. Güncelliğini yitirmiş makine ve altyapı, hammadde eksikliği, daha ucuz ithalat imkanından kaynaklanan rekabet, güvenlik ve siyasi istikrar gibi faktörler sebebiyle hazır giyim sanayii gelişme imkanı bulamamıştır.

Üretimin büyük kısmı küçük ölçekli atölyelerde yapılmakta olup, ağırlıklı olarak geleneksel kıyafetlerden ibarettir. Toplam tüketimin çok küçük bir kısmı yerli ürünlerle karşılanabilmektedir. Giyim ürünlerinin büyük bir kısmı, özellikle genç nesil tarafından tercih edilen batılı ve modern tarzda kılık kıyafet ülkeye ithal edilmektedir. Özellikle Çin, Türkiye, Hindistan ve Bangladeş gibi ülkelerden gelen ürünler yoğunluktadır.

Irak'ta, özellikle Erbil, Bağdat ve Süleymaniye gibi şehirlerde, bazı yerel giyim ve tekstil üretimi atölyeleri bulunmaktadır. IKBY (Irak Kürt Bölgesel Yönetimi) Bölgesi, daha yatırımcı dostu politikalar nedeniyle tekstil de dahil olmak üzere hafif üretim alanında Irak'ın diğer bölgelerine nazaran daha fazla yatırım almıştır.

• Kamu Sektörü Fabrikaları: Tarihsel olarak, Irak'ta, özellikle Musul ve Hilla gibi şehirlerde, birkaç devlet tekstil ve konfeksiyon fabrikası vardı. Bunlardan bazıları hala mevcuttur ancak genellikle güncelliğini yitirmiştir ve modernizasyon ve sermaye eksikliği nedeniyle düşük kapasitede çalışmaktadır.

• Özel Sektör: Geleneksel giyim (dishdasha, abaya ve jalabiya gibi) ve bazı Batı tarzı giysiler üreten az sayıda ancak artan sayıda özel giyim markası ve terzi bulunmaktadır. Bunlar genellikle küçük ölçekli operasyonlardır.

1.2 Ortalama Üretici Fiyatları

Irak'ta yerel üretimin sınırlı olması nedeniyle, üretici maliyetleri hakkında kapsamlı veriler bulunmamaktadır. İthal ürünlerin fiyatlandırmasında Türkiye'den gelen ürünler kalite algısı nedeniyle daha yüksek fiyatlarla satılmaktadır. Özellikle IKBY (Irak Kürt Bölgesel Yönetimi) genelinde Türkiye menşeli ürünler, kaliteli ve makul fiyatlı olarak algılanmakta ve pazarda tercih edilmektedir.

1.3 Üretici Yerli Firmalara ve Üretici Birlikleri/Derneklerine İlişkin Bilgiler

Irak giyim sektörü alanında, aktif sendikaların ve derneklerin varlığıyla, çalışma koşullarını iyileştirmek ve endüstri gelişimini teşvik etmek için kısıtlı da olsa ortak bir çaba vardır. Ülkede istikrar devam ettikçe, giyim sektöründe yatırım ve genişleme fırsatlarının artması muhtemeldir.

1. Tekstil ve Deri Endüstrileri Genel Sendikası
Sendika, Irak'ta tekstil ve deri endüstrilerindeki işçileri temsil eden önemli bir sendikadır. Bağdat merkezli olan sendika, IndustriALL Küresel Sendikası'na bağlıdır ve işçilerin haklarını ve çıkarlarını savunmada önemli bir rol oynar.

2. Arap Tekstil Endüstrileri Federasyonu (AFTI)
AFTI, Irak dahil olmak üzere çeşitli Arap ülkelerinden üyelerin yer aldığı bölgesel bir organizasyondur. Arap dünyasındaki tekstil endüstrileri arasında iş birliğini teşvik etmeyi, bilgi alışverişini ve endüstri gelişimini kolaylaştırmayı amaçlamaktadır.

3. *Irak İşçi ve Çalışan Hakları Gözlemevi*
Merkezi Basra'da olan bu kuruluş, giyim endüstrisindekiler de dahil olmak üzere Irak'taki işçilerin ve çalışanların koşullarını izler ve raporlar. zorlukları vurgulayan ve işçi haklarının iyileştirilmesi için savunuculuk yapan periyodik raporlar yayınlarlar.

1.4 Hazır Giyim Sektöründe Perakende ve Toptan Satışlara İlişkin Bilgi

1.4.1 Perakende Satış Kanalları

Irak'ta çok sayıda gayri resmi perakende mağazası, sokak pazarı ve ithal giyim satan çarşı bulunmaktadır. Bağdat, Erbil ve Basra gibi büyük şehirlerde bilindik bazı Türk markalarına ait mağazalar bulunmaktadır. Mağazasında ağırlığı Türk markaları olan çok sayıda marka giyim eşyası, ayakkabı, kozmetik, aksesuar, çanta bulunan Türk müteşebbisler de pazardan önemli pay almaktadır. Bahse konu mağazalar büyük şehirlerde AVM'lerde ve işlek caddelerde münferit olarak faaliyet göstermektedir. Yerel toptancı ve distribütörlerin tedarik ettiği uluslararası markaların satıldığı butik mağazalar da mevcuttur.

Gelir düzeyi daha düşük kesimlere hitap eden açık pazar yerlerinde de tekstil konfeksiyon ürünleri satışı yapılmaktadır. Ancak bu pazarlarda toptancılardan temin edilen daha düşük kaliteli oldukça ucuzu ürünlerin satışı yapılmaktadır.

1.4.2 Toptan Satış Kanalları

Irak'taki giyim sektörünün toptan segmenti, hem geleneksel pazar yerlerine hem de modern perakende satış noktalarına tedarik sağlamada kritik bir rol oynamaktadır. Ülkenin ithalata olan yoğun bağımlılığı nedeniyle toptancılar, uluslararası üreticiler ile yerel perakendeciler arasında bağlantıyı sağlayarak tedarik zincirinin önemli bir unsurunu oluşturur.

1.4.2.1 *Temel Özellikler*

• İthalat Odaklı: Toptan giyim ürünlerinin çoğu Türkiye, Çin, BAE ve İran gibi ülkelerden ithal edilmektedir.

• Büyük Şehirlerde Yoğunlaşmış: Toptan satış merkezleri öncelikle Bağdat, Erbil, Süleymaniye, Basra ve Necef'te bulunmaktadır. Bu şehirler, daha küçük kasabalar için dağıtım merkezleri olarak işlev görmektedir.

• Geleneksel ve Modern İş Modellerini Uygulayan: Birçok toptancı çarşılarda ve ticari bölgelerde faaliyet göstermektedir, ancak lojistik depolarına ve dijital ticarete doğru büyüyen bir kayma vardır.

1.4.2.2 *Toptan İş Modelleri*

A. *Doğrudan İthalat ve Dağıtım*
Toptancılar malları toplu olarak ithal eder ve yerel mağazalara ve perakendecilere yeniden satarlar. Genellikle Türkiye, Çin ve BAE'deki üreticiler veya acentelerle doğrudan iş yaparlar. Bu iş modelinde peşin ödeme veya kısmi mevduat standarttır. Stok tutmak için depolar kullanılır. Erbil ve Bağdat'ın ticari bölgelerinde yaygındır. Kar Marjları Genellikle %15–30'dur, ancak kalite ve kategoriye göre değişebilir.

B. *Gönderi ve Kredi Modelleri*
Bazı durumlarda tedarikçiler, yeniden satıştan sonra ödeme yapan güvenilir perakendecilere gönderi veya kredi ile mal sunarlar.Temerrüt riski nedeniyle toptancı için risk daha yüksektir, ancak düşük likiditeye sahip küçük mağaza sahipleri arasında popülerdir. Nakit akışının sınırlı olduğu Güney Irak ve kırsal alanlarda yaygın bir modeldir.

C. *Franchising/Acentelik Modelleri*
Bazı toptancılar veya distribütörler bölgesel veya uluslararası markalar için özel acente olarak hareket eder. Markalarla sabit tedarik anlaşmaları imzalanır. Minimum sipariş miktarları (MOQ) ile toptan fiyatlandırma uygulamaları yaygındır. Markalaşma ve pazarlama üzerinde kontrol Franchiser Şirket uhdesindedir. Bu model daha organize ve istikrarlıdır, ancak sermaye ve disiplinli bir uyumluluk gerektirir.

D. *Dijital B2B Toptan Satış*
Çevrimiçi toptan satış platformları yavaş yavaş ivme kazanmaktadır. Facebook ve Instagram gibi platformlarda "toptan satış grupları" WhatsApp tabanlı sipariş alma uygulamaları da mevcuttur. Irak'ı hedefleyen bölgesel B2B portalları (örneğin, Alibaba aracıları) da aktif olarak kullanılmaktadır.

2. Ülkenin Sektörde Dış Ticareti

2.1 Hazır Giyim Sektöründe Irak'ın En Fazla İthalat Gerçekleştirdiği İlk 10 Ülke

(Birim Bin ABD Doları)

	Ülke Adı	İthalat Değeri ($) 2024	Oran (%)
1	Çin	1,057,352	63.1%
2	**Türkiye**	**549,191**	**32.8%**
3	Hindistan	17,273	1.0%
4	Italya	12,938	0.8%
5	Almanya	9,541	0.6%
6	ABD	5,880	0.4%
7	İspanya	4,643	0.3%
8	Pakistan	2,598	0.2%
9	Endonezya	2,084	0.1%
10	Birleşik Krallık	2,059	0.1%
	Toplam İthalat	1,675,824	100.0%

Kaynak Trademap (15/05/2025)

Irak 2024 yılı içerisinde yaklaşık 1,7 milyar ABD doları değerinde hazır giyim eşyası ithal etmiştir. Artan nüfusla birlikte ithalat yavaş da olsa artma eğilimindedir. 2024 yılı ithalat verilerine baktığımızda ülkeye gelen malların %63'ü Çin'den ithal edilmektedir. Yaklaşık %33'ü ise Türkiye'den giden ürünlerdir. BAE, İran, Hindistan, İtalya, Mısır başta olmak üzere birçok ülkeden ithalat yapılmaktadır. Bununla birlikte piyasayı domine eden Çin ve Türk malları dışında kalan kısım, ithal ürünler pazarından yalnızca %4-5 oranında pay alabilmektedir.

2.2 Hazır Giyim Sektöründe Irak'ın En Fazla İhracat Gerçekleştirdiği İlk 10 Ülke

(Birim Bin ABD Doları)

	Ülke Adı	İhracat Değeri ($) 2024	Oran (%)
1	**Türkiye**	**750**	**70.5%**
2	Hollanda	135	12.7%
3	Fransa	46	4.3%
4	Almanya	37	3.5%
5	ABD	14	1.3%
6	İsveç	12	1.1%
7	Avusturya	8	0.8%
8	Italya	8	0.8%
9	Suudi Arabistan	8	0.8%
10	İspanya	5	0.5%
	Toplam İhracat	1,064	100.0%

Kaynak Trademap (15/05/2025)

Kısıtlı üretim imkanlarına bağlı olarak Irak'ın hazır giyim ihracatı da oldukça düşük seviyededir. 2024 yılı içerisinde ülkenin hazır giyim ihracatı 1 Milyon ABD dolarının biraz üzerinde gerçekleşmiştir. Ülkenin ihracat pazarını ağırlıklı olarak Türkiye teşkil eder. Ülkemizi takiben 2. sırada Hollanda yer almaktadır. Bahse konu dönemde Fransa, Almanya, ABD gibi pazarlara da oldukça kısıtlı boyutta ihracat gerçekleştirildiğini görmekteyiz.

2.3 Hazır Giyim Sektöründe Irak'ın 2024 yılında Altılı Tarife Bazında En Fazla İthalat Yaptığı Ürünler (10 ürün)

Gümrük Tarife Kodu	Ürün Adı	İthalat Değeri (Milyon $)	Türkiye'den İthalatı (Milyon $)	Türkiye'den İthalatının Payı
	Hazır Giyim	1,675.8	549.2	33%
621133	Sentetik veya suni liflerden: Erkekler ve erkek çocuklar için diğer giyim eşyası: Spor, kayak ve yüzme kıyafetIeri; diğer giyim eşyası	121.6	1.7	1%
611030	Kazaklar, süveterler, hırkalar, yelekler ve benzeri eşya (örme veya kroşe) :	73.5	11.6	16%
620140	Erkek veya erkek çocuk için palto, kaban, kolsuz ceket, pelerin, anorak (kayak ceketleri dahil), rüzgarlıklar vb. eşya	65.7	2.8	4%
610910	Tişörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (örme veya kroşe)Tişört, fanila, atlet, kaşkorse vb. giyim eşyası; pamuktan (örme veya kroşe)	65	34.9	54%
620342	Erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (yüzme kıyafeti hariç)Erkek/erkek çocuk için kısa pantolon, şort vs. Pamuktan	61.5	19.9	32%
610990	Tişörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (örme veya kroşe)Tişört, fanila, atlet, vb. giyim eşyası; dokumaya elverişli diğer maddelerden (örme veya kroşe) Pamuktan olmayan	58	20	34%
610343	Erkekler ve erkek çocuklar için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, vb(yüzme kıyafeti hariç)(örme veya kroşe)Erkek/erkek çocuk için pant.,askılı tulum,kısa pant.ve şort sent.liflerden (örme veya kroşe)	45.3	2.5	6%
610832	Kadınlar ve kız çocuklar için kombinezonlar, jüp/jüponlar, slipler ve külotlar, gecelikler, vb.eşya (örme veya kroşe)Kadın/kız çocuk için gecelik ve pijama; sentetik ve suni liflerden (örme veya kroşe)	42.2	10.5	25%
621430	Şallar, eşarplar, fularlar, kaşkollar, peçeler, duvaklar vb eşya Şal; sentetik lifden	38.1	5.7	15%
620443	Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb.(yüzme kıyafetleri hariç)Kadın/kız çocuk için elbise; sentetik lif.	37.2	25	67%

2.4 Hazır Giyim Sektöründe Irak'ın 2024 yılında Altılı Tarife Bazında En Fazla İhracat Yaptığı Ürünler (10 ürün)

Gümrük Tarife Kodu	Ürün Adı	İhracat Değeri (Bin $)	Türkiye'ye İhracatı (Bin $)	Türkiye'ye İhracatının Payı
	Hazır Giyim	1,030	742	72%
620342	Erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (yüzme kıyafeti hariç)Erkek/erkek çocuk için kısa pantolon, şort vs. Pamuktan	102	96	94%
620319	Erkekler ve erkek çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, tulum ve şort (yüzme kıyafeti hariç)Erkek/erkek çocuk için takım elbise; dokunabilir diğer maddeden	92	0	0%
620462	Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb.(yüzme kıyafetleri hariç)Kadın/kız çocuk için pantolon, şort vs. pamuktan	61	60	98%
610910	Tişörtler, fanilalar, atletler, kaşkorseler ve diğer iç giyim eşyası (örme veya kroşe)Tişört, fanila, atlet, kaşkorse vb. giyim eşyası; pamuktan (örme veya kroşe)	47	36	77%
611020	Kazaklar, süveterler, hırkalar, yelekler ve benzeri eşya (örme veya kroşe)Kazaklar, süveterler, hırkalar, yelekler vb. eşya; pamuktan (örme veya kroşe)	40	39	98%
620442	Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb.(yüzme kıyafetleri hariç)Kadın/kız çocuk için elbise; pamuktan	39	16	41%
611030	Kazaklar, süveterler, hırkalar, yelekler ve benzeri eşya (örme veya kroşe) :	34	34	100%
620520	Erkekler ve erkek çocuklar için gömleklerErkek/erkek çocuk için gömlek; pamuktan	30	30	100%
620443	Kadınlar ve kız çocuk için takım elbise, takım, ceket, blazer, elbise, etek, pantolon etek, vb.(yüzme kıyafetleri hariç)Kadın/kız çocuk için elbise; sentetik lif.	30	12	40%
610342	Erkekler ve erkek çocuklar için takım elbise, takım, ceket, blazer, pantolon, vb(yüzme kıyafeti hariç)(örme veya kroşe)Erkek/erkek çocuk için pant.,askılı tulum,kısa pant.ve şort pamuktan (örme veya kroşe)	27	27	100%

3. Sektörde Ülkemizden İhracat (Değer ve Miktar)

3.1 Sektörde Ülkemizin Irak'a İhracatı (1.000 $)

	Gümrük Tarife Kodu	Ürün Adı	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
1	610910	Tişört, Fanila, Atlet, Kaşkorse Vb. Giyim Eşyası; Pamuktan (Örme Veya Kroşe)	20,689	23,578	32,675	30,494	34,924
2	620442	Kadın/Kız Çocuk İçin Elbise; Pamuktan (Örülmemiş Veya Kroşe Olmayan)	17,613	20,710	16,764	16,186	25,355
3	620443	Kadın/Kız Çocuk İçin Elbise; Sentetik Liflerden (Örülmemiş Veya Kroşe Olmayan)	1,732	2,893	2,729	2,586	24,995
4	620449	Kadın/Kız Çocuk İçin Elbise; Dokunabilir Diğer Maddelerden (Örülmemiş Veya Kroşe Olmayan)	5,004	5,480	10,106	28,041	24,450
5	610990	Tişört, Fanila, Atlet, Kaşkorse Vb. Giyim Eşyası; Dokumaya Elverişli Diğer Maddelerden (Örme Veya Kroşe	25,058	27,100	20,018	24,621	20,020
6	620342	Erkek/Erkek Çocuk İçin Pantolonlar, Kısa Pantolonlar, Tulumlar Ve Şortlar; Pamuktan (Örülmemiş Veya	9,784	13,921	17,050	17,840	19,907
7	620520	Erkek/Erkek Çocuk İçin Gömlek; Pamuktan (Örülmemiş Veya Kroşe Olmayan)	10,439	14,436	17,856	19,722	19,567
8	610442	Kadın/Kız Çocuk İçin Elbise; Pamuktan (Örme Veya Kroşe)	39,347	32,588	26,563	16,397	18,613
9	610443	Kadın/Kız Çocuk İçin Elbise; Sentetik Liflerden (Örme Veya Kroşe)	4,787	5,108	9,383	15,613	15,617
10	611020	Kazaklar, Süveterler, Hırkalar, Yelekler Vb. Eşya; Pamuktan (Örme Veya Kroşe)	20,076	19,225	15,777	13,000	14,764
	TOPLAM		**491,952**	**511,313**	**481,617**	**497,253**	**549,192**

4. Hazır Giyim Sektöründe İhracat Yoluyla Irak Pazarına Giriş

4.1 Sektör İçin Hedef Bölgeler/Şehirler/Eyaletler

Irak giyim sektörü, özellikle son yıllarda nispeten iyileşen istikrar ve ekonomik kalkınma atılımları ile büyümeye devam eden bir pazar olarak dikkat çekmektedir. Pazara girmek isteyen satıcılar için bazı şehirlerin demografi, ekonomik faaliyet ve tüketici davranışları nedeniyle daha cazip olduğunu söyleyebiliriz.

8 milyondan fazla insanı barındıran başkent **Bağdat** yüksek gelirli, orta sınıf ve fiyat duyarlı alıcıları ile her segmentten alıcı profiline sahiptir. Şehirde çok sayıda alışveriş merkezi, pazar (Al-Mansour Alışveriş Merkezi, Al-Nahda ve Shorja Pazarı vb.) ve giyim mağazaları mevcut. Küresel ve bölgesel moda trendlerini takip eden ve marka tercihleri olan kentsel tüketiciler pazarda yüksek talep yaratmaktadır.

IKBY başkenti olan **Erbil** Bağdat ve Basra gibi Irak'ın geri kalanıyla karşılaştırıldığında daha yüksek satın alma gücüne sahip bir şehirdir. Family Mall, Majidi Mall gibi alışveriş merkezleri uluslararası ve bölgesel markaları cezbetmekte olup modern bir perakende altyapısı oluşturmaktadır. Moda bilincine sahip genç nüfus pazarı avantajlı kılmaktadır.

Benzer şekilde eğitimli ve kültürel olarak yüksek profilli, moda farkındalığı yüksek bir nüfusa sahip olan **Süleymaniye** şehri de potansiyeli yüksek bir tüketim pazarı durumundadır.

Irak'ın yegane kıyı şeridinde yer alan limanı üzerinden ticaret de dahil olmak üzere Güney Irak'ın ekonomik kapısı konumundaki **Basra** şehri bölgedeki petrokimya endüstrisi ve ilişkili ekonomik faaliyetler sebebiyle oldukça zengin, alım gücü yüksek bir kesime ev sahipliği yapmaktadır. Bununla birlikte giyim de dahil olmak üzere mevcut mal ve hizmetlerin, yüksek kaliteli, iyi mal ve hizmetlere olan talebi karşılamaktan oldukça uzak olduğu söylenebilir.

Dini turizmi ile öne çıkan, her yıl milyonlarca ziyaretçiyi ağırlayan **Necef** ve **Kerbela** şehirleri de ağırlıklı olarak muhafazakar ve geleneksel giyim talebi yaratan yerel halk ve ziyaretçilerin canlı tuttuğu bir pazar teşkil etmektedir.

4.2 Sektörde Önde Gelen Firmalar ve Pazarın Yapısı

4.2.1 İlgili Oda/Birlik/Dernek/STKlar ve İletişim Bilgileri

Irak Sanayi Odaları Federasyonu
Tel: +964 773 033 8799
E-posta: info@ifi-iraq.com
İnternet Sayfası: https://ifi-iraq.com

- Irak Ticaret Odaları Federasyonu
Tel: +964 772 188 8944
E-posta: info@ficc.org.iq
İnternet Sayfası https://-ficc.org.iq

-Musul Ticaret Odası
Tel: +964 772 414 0394
E-posta: mcc19262017@yahoo.com
İnternet Sayfası: www.mcoc.org.iq
www.facebook.com/mosulchamber

-Kerkük Ticaret Odası
Tel: +964 770 130 3000
E-posta: kirkukofchamber@yahoo.com
İnternet Sayfası: https://www.kirkukchamber.org/
https://www.facebook.com/profile.php?id=100063668336098

-Bağdat Ticaret Odası
Tel: +964 771 881 0607
E-posta: info@baghdadchamber.com info@bcc.iq
İnternet Sayfası: https://bcc.iq/ https://www.facebook.com/bcc.iq/

-Basra Ticaret Odası
Tel: +964 782 848 8804 +964 790 245 7869
E-posta: info@basrachamber.iq
İnternet Sayfası: https://basrachamber.iq/ https://www.facebook.com/basrachamber

-Babil Ticaret Odası
Tel: +964 770 371 6581 +964 780 110 8939
E-posta: husseinalhameeri@yahoo.com

İnternet Sayfası: https://www.facebook.com/babylon.chamber49

-Nasiriye Ticaret Odası
Tel:
E-posta: nassiriyah coc@yahoo.com
İnternet Sayfası:

-Kerbela Ticaret Odası
Tel: +964 781 190 3120
E-posta: info@k-coc.org

İnternet Sayfası: http://www.k-coc.org/ https://www.facebook.com/KarbalaCOC

-Nejef Ticaret Odası
Tel: +964 785 566 7755
E-posta: info@najafchamber.com
İnternet Sayfası: http://www.najafchamber.com/
https://www.facebook.com/najafgorfa

-Anbar Ticaret Odası
Tel: +964 790 218 2410
E-posta: anbarchamber@gmail.com
İnternet Sayfası: https://www.facebook.com/cocanbar

-Müsenna Ticaret Odası
Tel: +964 772 338 5335
E-posta:
İnternet Sayfası: https://www.facebook.com/chamberalmuthana

-Diyala Ticaret Odası
Tel: +964 770 275 4546
E-posta: diyala.chambers@gmail.com
İnternet Sayfası: https://www.facebook.com/tijaradiyala

-Vasit Ticaret Odası
Tel: +964 780 776 2365
E-posta: info@wasitchmber.org alkut commerce@yahoo.com
İnternet Sayfası: http://www.wasitchamber.org/
https://www.facebook.com/wasitchamber

-Ninova Sanayi Odası
Tel: +964 773 697 1109 +964 774 811 3281
E-posta: ic.nineveh@gmail.com ic.nineveh@yahoo.com ninawa@ifi-iraq.com
İnternet Sayfası: https://www.facebook.com/profile.php?id=61573947654670

-Erbil Ticaret ve Sanayi Odası

Tel: +964 750 735 8937
E-posta: info@erbilchamber.com erbilchamberofcommerce@yahoo.com
İnternet Sayfası: ncindustry.org
https://www.erbilchamber.org

4.2.2 İthalatçı Firma Bilgisi Alınabilecek Açık Kaynaklar

Irak'ta açık kaynaklardan sınırlı sayıda firma bilgisine ulaşılabilmektedir. Firmalarımızın Ticaret Bakanlığımızın "Müşavire Danışın" (https://musaviredanisin.ticaret.gov.tr/) uygulamasından potansiyel ithalatçı firmaların listelerini talep etmeleri etkili bir yol olacaktır. Diğer yandan yaygın olarak kullanılmayan firma arama siteleri de bulunmaktadır.

- Dalil Iraq Business Directory (https://daliliraq.com/)
- Yellow Pages (http://www.yp.iq/)

4.3 Sektörün İthalatında Zorunlu Belgeler

Irak'a hazır giyim ürünleri ithalatında genellikle aşağıdaki belgeler talep edilmektedir:

- ✓ *Ticari Fatura (Commercial Invoice):* Ürünlerin detaylı açıklaması, birim fiyatı ve toplam tutarı içermelidir.
- ✓ *Menşe Şahadetnamesi (Certificate of Origin):* Ürünlerin üretildiği ülkeyi belirtir.
- ✓ *Paketleme Listesi (Packing List):* Ürünlerin ambalaj bilgilerini ve miktarlarını gösterir.
- ✓ *Gümrük Beyannamesi*
- ✓ *Navlun Belgesi /* deniz yolunda *Konşimento (Bill of Lading)* veya karayolunda *CMR*
- ✓ *Uygunluk Sertifikası (Certificate of Conformity - CoC):* Bazı ürün grupları için Irak Standartlar ve Kalite Kontrol Kurumu (COSQC) tarafından talep edilir.

4.4 Sektörde sevk öncesi inceleme zorunluluğu var mıdır? Varsa yetkilendirilmiş gözetim şirketleri hangileridir?

Irak'a ithal edilecek hazır giyim ürünleri için Uygunluk Sertifikası (Certificate of Conformity - CoC) alınması zorunludur. Bu sertifika, ürünlerin Irak standartlarına uygun olduğunu belgeleyen resmi bir belgedir. CoC, COSQC tarafından yetkilendirilmiş kuruluşlar aracılığıyla temin edilir. Türkiye'de bu alanda yetkilendirilmiş kuruluşlar arasında Applus Türkiye, Bureau Veritas Türkiye, Intertek Türkiye ve TÜV Austria Türk bulunmaktadır.

Irak komşu ülkemiz olması nedeniyle ihracatımızın çok büyük bir çoğunluğu Habur Sınır Kapısından yapılmaktadır. Habur Sınır Kapısının karşı tarafında Kuzey Irak Bölgesel Yönetimine bağlı İbrahim Halil Gümrük Müdürlüğünden ise ithalat işlemi gerçekleştirilmektedir.

Hazır Giyim Eşyası İbrahim Halil Gümrüğünde sevk öncesi incelemeye tabii olup inceleme ve testler Intertek firmasınca gerçekleştirilmektedir. Öte yandan Kuzey Irak Bölgesel Yönetiminden Irak Merkezi Hükümetine geçiş noktası olan Musul Barajı Gümrük Kontrol Noktasında uygunluk belgesi kontrolü yapılmamaktadır. Kontrol noktasında taşınan ürünlerin varsa ilave gümrük vergisinin kontrolü ve İbrahim Halil Gümrüğünde ödenmediyse tahsili yapılmaktadır.

4.5 Sektördeki Önemli Fuarlar

Ticari etkinlikler açısından Irak'ta Hazır Giyim sektörünün çok zengin bir takvimi olduğunu söyleyemeyiz.

Hazır Giyim firmaları yıllık olarak düzenlenen genel ticaret fuarlarında tanıtım faaliyetleri yürütür, bu tip fuarlarda direkt perakende satış yapılması da yaygındır. Sektörel düzeyde yinelenen tek etkinlik Erbilde gerçekleştirilen Erbil Style Fuarıdır.

-Erbil Style - International Fashion, Textile and Accessoris, Leather, 5.'si 14-17 Aralık 2023 tarihinde Erbil'de gerçekleştirilmiş olup. Eylül 2025 tarihinde ise yine düzenlenmesi planlanmaktadır.

- Made in Egypt – Mısır'da üretilmiş ürünler fuarı 2013 yılından itibaren düzenli bir şekilde önce IKYB vilayetlerinde ardından Irak'ın birçok önemli şehrinde düzenlenmektedir.

4.6 Sektörde İhale Yayımlayan Kamu Kurumları ile İlgili Bilgiler

Irak'ta hazır giyim ve tekstil sektörüne yönelik kamu ihaleleri düzenleyen çeşitli devlet kurumları bulunmaktadır. Ancak, Irak'ta merkezi bir kamu ihale sistemi bulunmadığı için, her kamu kurumu kendi alımlarını ve ihalelerini bağımsız olarak yürütmektedir. Bu durum, ihalelerin takibini ve başvuru süreçlerini daha karmaşık hale getirebilmektedir.

Irak Planlama Bakanlığı (Ministry of Planning) Kamu alımları ve ihaleleri konusunda genel politikaları belirleyen ve yönlendiren ana kurumdur. Bakanlığın resmi web sitesi üzerinden genel ihale ilkeleri ve duyurularına ulaşılabilir.

Her bakanlık (örneğin, Savunma, İçişleri, Sağlık, Eğitim) kendi ihtiyaçlarına yönelik ihaleleri bağımsız olarak düzenler. Ayrıca, valilikler ve belediyeler de yerel düzeyde alımlar yapmaktadır.

Hazır giyim ve tekstil ürünlerine yönelik ihaleler genellikle aşağıdaki alanlarda yoğunlaşmaktadır:

Askeri ve Emniyet Teşkilatları: Üniforma, kamuflaj giysileri, bot, bere gibi personel kıyafetleri.

Sağlık Sektörü: Hastane önlükleri, hemşire kıyafetleri, çarşaf, yastık kılıfı gibi tekstil ürünleri.

Eğitim Kurumları: Okul üniformaları ve spor kıyafetleri.

Diğer Kamu Kurumları: Masa örtüsü, perde, bayrak gibi çeşitli tekstil ürünleri.

İhaleleri incelemek ve başvuruda bulunmak için aşağıdaki kaynakların devamlı takibi faydalı olacaktır;

Resmi Web Siteleri: Başta Sağlık Bakanlığı, Eğitim Bakanlığı, Savunma Bakanlığı olmak üzere İlgili bakanlıkların ve yerel yönetimlerin resmi web siteleri düzenli olarak kontrol edilmelidir. Irak Planlama Bakanlığı'nın ihale duyuruları sayfasının *(https://mop.gov.iq/en/general-government-contracts-department)* takibi de faydalı olabilir.

Yerel Temsilcilikler: Irak'ta faaliyet gösteren yerel temsilcilikler veya iş ortakları aracılığıyla ihaleler hakkında bilgi edinilebilir.

Uluslararası Kuruluşlar: Dünya Bankası, Birleşmiş Milletler gibi uluslararası kuruluşların finanse ettiği projeler kapsamında da tekstil ve hazır giyim ihaleleri açılabilmektedir. Bu kuruluşların resmi ihale portalları takip edilmelidir. Uluslararası ihale siteleri (UNGM, Devex, DgMarket vb.) de takip edilebilir.

Diğer taraftan Irak hükümetince kamu kurum ve kuruluşlarının ihalelerinin tek bir yerden de takibinin yapılabilmesi için Planlama Bakanlığı tarafından "Reklam ve İhaleler için Birleştirilmiş Pencere" projesi başlatılmıştır. Bu kapsamda söz konusu Bakanlığa ait https://itp.iq/ adresinden kamu kurum ve kuruluşların ihalelerine ulaşılmaya başlanmıştır.

4.7 Irak'ın, Türkiye ve Diğer Ülkelerle STA/Tercihli Ticaret Anlaşmaları Hakkında Bilgi

Türkiye ile Irak arasında şu anda yürürlükte olan bir serbest ticaret anlaşması (STA) ya da tercihli ticaret anlaşması (TTA) bulunmamaktadır. Bununla birlikte, iki ülke arasındaki ticaret, genel gümrük mevzuatları ve karşılıklı iş birliği anlaşmaları çerçevesinde sürdürülmektedir. Türkiye, Avrupa Birliği ile olan Gümrük Birliği nedeniyle birçok ülkeyle serbest ticaret anlaşmaları imzalamıştır, ancak Irak bu ülkeler arasında yer almamaktadır. Aynı şekilde, iki ülke arasında tercihli ticaret anlaşması da bulunmazken, son yıllarda ikili ilişkiler enerji, ulaştırma, tarım, su yönetimi, güvenlik ve ticaret alanlarında imzalanan iş birliği mutabakatları ile geliştirilmektedir.

2024 yılında Türkiye ve Irak, iki ülke ilişkilerini güçlendirmek amacıyla 26 farklı iş birliği anlaşması ve mutabakat zaptı imzalamıştır. Bu anlaşmalar doğrudan gümrük vergilerini indirme 12 gibi ticaret serbestliğini sağlamasa da, ikili ekonomik ilişkilerin daha kurumsal bir çerçeveye oturtulması açısından önem taşımaktadır. Irak henüz Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) üyesi değildir ve gözlemci statüsündedir. Bu durum da Irak'ın uluslararası ticaret sistemine entegrasyon sürecinin devam ettiğini göstermektedir.

Irak'ın Türkiye dışında birçok ülke ve bölgesel kuruluşla ticaret anlaşmaları bulunmaktadır. Ancak bu anlaşmaların bir kısmı askıya alınmış ya da sınırlı ölçüde uygulanmaktadır. Irak, 2000'li yılların başında Mısır, Suriye, Ürdün, Birleşik Arap Emirlikleri, Umman, Bahreyn, Tunus, Sudan ve Cezayir gibi Arap ülkeleriyle serbest ticaret anlaşmaları imzalamıştır. Bu anlaşmalar, karşılıklı olarak gümrük vergilerinin kaldırılmasını ve ticaretin serbestleştirilmesini amaçlamıştır. Ancak 2021 yılında Irak hükümeti, bu anlaşmaların ülkeye olan etkilerini değerlendirmek üzere beş yıllık bir inceleme süreci başlatarak bu anlaşmaları geçici olarak askıya almıştır. Irak, ayrıca

Büyük Arap Serbest Ticaret Bölgesi (GAFTA) üyesidir. GAFTA, Arap ülkeleri arasında gümrük vergilerinin kaldırılmasını hedefleyen bir ekonomik iş birliği yapısıdır. Irak, aynı zamanda Arap Ekonomik Birliği Konseyi'nin de üyesidir ve bu konsey aracılığıyla bölge ülkeleriyle ekonomik entegrasyonu teşvik etmektedir.

Avrupa Birliği ile Irak arasında 2012 yılında imzalanan Ortaklık ve İşbirliği Anlaşması (PCA), 2018 yılında yürürlüğe girmiştir. Bu anlaşma; ticaret, yatırım, hizmetler ve kamu alımları gibi çeşitli alanlarda iş birliğini kapsamaktadır. Ancak bu anlaşma, serbest ticaret anlaşması statüsünde değildir.

Irak, 2005 yılında Amerika Birleşik Devletleri ile bir Ticaret ve Yatırım Çerçeve Anlaşması (TIFA) imzalamıştır. Bu anlaşma, iki ülke arasındaki ticari ilişkileri geliştirmeyi amaçlamaktadır; ancak henüz tam olarak uygulanmaya başlamamıştır. Öte yandan Irak, 2004 yılından bu yana Dünya Ticaret Örgütü'nde (DTÖ) gözlemci statüsündedir ve tam üyelik süreci devam etmektedir. Bu süreç tamamlandığında, Irak'ın küresel ticaret sistemine entegrasyonu daha da artacaktır.

4.8 Sektörde Standartlar

Irak'a hazır giyim ürünleri ithal ederken, standartlara ve düzenlemelere uyulması büyük önem taşır. Bu standartlara uyulmaması durumunda, ürünlerin gümrükte reddedilmesi, gecikmeler yaşanması veya cezai yaptırımlar uygulanması söz konusu olabilir. Bu nedenle, ihracat sürecinde COSQC tarafından belirlenen standartlara uygunluk sağlanmalı ve gerekli belgeler eksiksiz olarak temin edilmelidir. İthalat yasağı veya kısıtlaması olan ürün grupları arasında, dini inançlara aykırı yazı ve resim bulunduran ürünler yer almaktadır. Bu tür ürünlerin ithalatı yasaktır. Ürünlerin Paketlenmesi ve Etiketlenmesine ilişkin standartlara aşağıda değinilmektedir.

4.9 Etiketleme

COSQC tarafından yayımlanan son genelgeye göre; ürün paketlerindeki ifadeler ya sadece Arapça ya da Arapça ve İngilizce olmak zorundadır.

Ürün adı, içerik bilgisi (kumaş türü, malzeme bileşimi vs), üretici / paketleyici / dağıtıcı / ithalatçı / satıcının adı ve adresi, menşe ülke, parti numarası, (gerekiyorsa) üretim ve son kullanma tarihi, kullanım talimatları ve ürün adedi gibi bilgiler etiket üzerinde yer almalıdır.

4.10 Ambalajlama

Irak'ta ürünlerin etiketleme ve ambalajlamasıyla ilgili belirli standartlar bulunmaktadır:

Dil Gereklilikleri: Ürün etiketlerinin Arapça veya hem Arapça hem de İngilizce olması zorunludur.

Ambalaj Üzerindeki İşaretlemeler: Irak'a gönderilen kutuların ve sandıkların üzerindeki işaretlemeler, çıkarılabilir etiketler şeklinde değil, mürekkep ya da boya ile yapılmalıdır.

IKBY Özel Gereklilikleri: Irak Kürt Bölgesel Yönetimi (IKBY) bölgesinde, koli ve paketlerdeki ürünlerin üzerinde İngilizce ve Kürtçe veya İngilizce ve Arapça dillerinin bulunması, malzeme ve içerik türü, üretim tarihi ve son kullanma tarihleri gibi bilgilerin kolay sökülmeyecek şekilde olması gerekmektedir.

Bu standartlara uyulmaması durumunda, ürünlerin gümrükte bekletilmesi veya ithalatının reddedilmesi gibi sorunlarla karşılaşılabilir.

4.11 Lojistik

Ülkemizden Irak'a ihraç edilen mallar özellikle Kuzey Irak'ta bulunan depolar ve antrepolarda depolanarak güney bölgelere peyderpey transfer edilmektedir. Bu durum ise doğal olarak ürün distribütörlerinin IKBY'nin Duhok, Zaho ve Erbil bölgelerinde yoğunlaşmasına sebebiyet vermiştir.

Genel olarak, ürünler Türkiye'den gelince gümrükleme işlemlerinden sonra İbrahim Halil Gümrük kapısından içeri girmekte, ardından depolara sevki sağlanmakta, akabinde başkent Bağdat ve Güney bölgesine sevk edilecek ürünlerin Irak plakalı araçlarla önce Bağdata sonrasında başta Basra olmak üzere Irak'ın diğer güney illerine sevki gerçekleştirilmektedir.

İstanbul'dan Irak'ın en uzak varış istasyonu kabul edebileceğimiz Basra'ya karayoluyla toplam transit süresinin, tam kamyon yükü sevkiyatları için en fazla 7 ila 10 gün sürmesi beklenir. Bu tahmin, gümrük işlemleri için gereken süreyi, araç değişimlerini, duruma göre Kuzey Irakta depolarda ve güney vilayetlere dağıtıma çıkmadan Bağdat'ta bekleme süreleri, sınır geçişlerindeki olası gecikmeleri ve sürücüler için dinlenme sürelerini içerir.

Deniz yoluyla gelen sevkiyatlarda büyük taşıyıcı gemilerle gelen mallar genellikle önce Abu Dabi'de Jebel Ali Limanına uğrar buradan Basra'da bulunan Umm Qasr veya Al Maqal Limanlarına sevkiyat sağlanır. Deniz yoluyla taşıma birim başına daha düşük maliyetli bir yöntem olsa da Basra'da limandan mal çekme işleminin, takibi zor, yorucu ve uğraştırıcı olması, tecrübe edilen gecikmeler, sevkiyatın uzun sürmesi gibi gerekçelerle istisnai durumlar dışında malların sevkiyatı karayolu ile sağlanmaktadır.

4.12 Dağıtım Kanalları

Irak hazır giyim sektöründe ürünlerin pazara ulaşmasını sağlayan dağıtım kanalları, ülkenin ekonomik yapısı, lojistik altyapısı ve tüketici alışkanlıkları doğrultusunda şekillenmiştir. Aşağıda, Irak'ta hazır giyim ürünlerinin dağıtımında kullanılan başlıca kanallar ve bu kanalların özellikleri sıralanmaktadır.

Toptancılar ve Perakendeciler

Irak'ta hazır giyim ürünlerinin dağıtımında en yaygın yöntem, toptancılar aracılığıyla perakendecilere ulaşmaktır. Toptancılar, büyük miktarlarda ürün satın alarak bunları ülke genelindeki perakende mağazalarına dağıtırlar. Bu sistem, özellikle büyük şehirlerdeki alışveriş merkezleri ve çarşılarda yoğunlaşmıştır. Perakendeciler ise, tüketicilere doğrudan satış yaparak ürünlerin son kullanıcıya ulaşmasını sağlarlar.

Ticari Acenteler ve Distribütörler

Irak pazarına giriş yapmak isteyen yabancı firmalar için ticari acenteler ve distribütörler önemli bir rol oynamaktadır. Bu yerel iş ortakları, pazardaki bürokratik engellerin aşılmasına, dil ve kültürel farklılıkların yönetilmesine yardımcı olur. Ayrıca, ürünlerin tanıtımı, pazarlama stratejilerinin oluşturulması ve satış sonrası hizmetlerin sağlanmasında da etkin rol oynarlar.

Doğrudan Satış ve Mağaza Açılışları

Bazı Türk firmaları, Irak'ta doğrudan satış yapmayı veya kendi mağazalarını açmayı tercih etmektedir. Bu yöntem, özellikle Erbil, Süleymaniye ve Basra gibi büyük şehirlerde yaygındır. Doğrudan satış, firmaların marka bilinirliğini artırmasına ve tüketicilerle doğrudan iletişim kurmasına olanak tanır.

E-Ticaret ve Online Platformlar

Irak'ta e-ticaret sektörü gelişmekte olan bir alandır. Teknolojik altyapının sınırlı olması, çevrimiçi ödeme sistemlerinin yaygın olmaması ve lojistik zorluklar gibi nedenlerle e-ticaret henüz istenilen seviyeye ulaşmamıştır. Ancak, genç nüfusun internet kullanımının artması ve mobil cihazların yaygınlaşması, e-ticaretin büyük bir hızla önemli bir kanal haline gelmesini sağlamaktadır.

Süpermarketler ve Zincir Mağazalar

Irak'ta ekonomik büyüme ve dışa açılma ile birlikte, batı tarzı süpermarketler ve zincir mağazalar yaygınlaşmaktadır. Bu tür perakende noktaları, özellikle büyük şehirlerdeki orta ve üst gelir grubuna hitap etmektedir. Hazır giyim ürünleri de bu mağazalarda da yer almakta ve tüketicilere sunulmaktadır.

Lojistik ve Depolama Hizmetler

Hazır giyim ürünlerinin Irak pazarına ulaştırılmasında lojistik ve depolama hizmetleri kritik öneme sahiptir. Türkiye'den Irak'a yapılan sevkiyatlar genellikle karayolu ile gerçekleştirilmekte olup, bu süreçte lojistik firmaları önemli bir rol oynamaktadır. Ayrıca, bazı firmalar Irak'ta depolar kurarak ürünlerini stoklamakta ve dağıtım süreçlerini daha etkin yönetmektedirler.

4.13 E-Ticaret

Irak'ta gelişmekte olan altyapı ile birlikte başta bankacılık ve finans olmak üzere hizmetler sektörü de hızla gelişmektedir. Lojistik altyapının ve finansal sistemlerin gelişmesi de e-ticaretin ülkede yaygınlaşmasını beraberinde getirmektedir. Konuya ilişkin olarak Erbil Ticaret Ataşeliğimizce yapılan araştırmada; 2024 yılında Irak'ta e-ticaret hacminin toplam ticarete oranının sadece %4,2 olarak gerçekleşmiş olduğu, e-ticaret pazarındaki gelirin 2024 yılında 3,7 milyar ABD doları olarak gerçekleştiği görülmüştür. Kullanıcı sayısı ise 9,7 milyon olarak kaydedilmiştir. Irak'ta e- ticaretin önümüzdeki 5 yıl içinde yıllık bileşik büyüme oranının %11,24 olması ve 2029 yılına gelindiğinde yıllık 6,36 milyar dolarlık bir pazar hacmine ulaşılması beklenmektedir. Ek olarak, e-ticaret pazarında 2024 yılındaki kullanıcı sayısının da 2029 yılında 13,2 milyona ulaşması beklenmektedir. Irak'ta kullanıcı penetrasyonu 2024 yılında %21,2 olarak kaydedilmiş olup, 2029 yılına kadar %26,1'e ulaşması ve kullanıcı başına ortalama gelirin 386,80 ABD doları olması beklenmektedir. Bu kapsamda, bankacılık ekosisteminin ve ödeme yöntemlerinin son yıllarda yaşanan görece istikrar ortamının da etkisiyle hızlı bir gelişme kaydettiği, genç nüfusun toplam nüfusa oranının yüksek olduğu, şehirleşme oranının hızlı bir şekilde tırmandığı ve en önemlisi Türk markası imajının son derece olumlu olduğu Irak'ta; ülkemizin e- ticaretten alabileceği payın yüksek olabileceği öngörülmektedir.

Irak E-ticaret sektöründe, özellikle hazır giyim alanında büyüme potansiyeli oldukça yüksektir. Özellikle gençler ve kadınlar, çevrimiçi platformlardan kıyafet ve aksesuar alışverişi yapmaktadır.

Ancak, ödeme sistemleri, lojistik altyapı ve tüketici güveni gibi alanlarda gelişmeler gerekmektedir. Yerel platformların ve dijital ödeme çözümlerinin yaygınlaşmasının, bu sektördeki büyümeyi destekleyeceği öngörülmektedir.

E-Ticarette Ödeme Yöntemleri

Kapıda Ödeme (*Cash on Delivery - CoD*): Irak'ta en yaygın kullanılan ödeme yöntemidir. Tüketiciler, ürün teslimatında nakit ödeme yapmayı tercih etmektedir.

Kredi ve Banka Kartları: Kullanımı artmakla birlikte, hala sınırlı bir kesim tarafından tercih edilmektedir. Güvenlik endişeleri ve banka hesabı sahipliğinin düşük olması, bu yöntemin yaygınlaşmasını engellemektedir.

Dijital Cüzdanlar ve Mobil Ödemeler: ZainCash, AsiaHawala, NassWallet ve FastPay gibi dijital cüzdanlar, özellikle genç kullanıcılar arasında popülerlik kazanmaktadır.

4.13.1 Ülkedeki Pazaryerleri

Irak'ta faaliyet gösteren ve hazır giyim de dâhil olmak üzere çeşitli ürün kategorilerinde hizmet veren başlıca dijital e-ticaret pazar yerleri aşağıda listelenmektedir. Bu platformlar, Irak içindeki bireysel ve ticari kullanıcılar arasında online satış ve dağıtımı sağlayan yerel ya da bölgesel aktörlerdir;

- *Miswag*: (www.miswag.com) Irak'ın en büyük ve en bilinen yerel e-ticaret platformudur. Moda, elektronik, kişisel bakım, ev ürünleri gibi geniş bir ürün yelpazesi sunar. Hazır giyim ürünleri için ayrı kategoriye sahiptir. Kapıda ödeme, hızlı teslimat ve müşteri destek hizmeti sunar. Türk markalarına açık olup yerel depolama ve satış sonrası hizmet çözümleri mevcuttur.

- *Tamata:* (www.tamata.com) Genç nüfusu hedef alan, kullanıcı dostu arayüzü ile öne çıkan bir platformdur. Moda, telefon aksesuarları, kişisel bakım ve elektronik ürünlerde yaygındır. Siparişler genellikle 24–48 saat içinde teslim edilir. Mobil uygulaması yaygındır, sosyal medya ile entegre satış yapar.

- *Orisdi:* (www.orisdi.com) Irak'ta faaliyet gösteren büyük e-ticaret sitelerinden biridir. Giyim, parfüm, teknoloji ve ev eşyası gibi kategorilere sahiptir. Kampanya ve indirim odaklı satış stratejisiyle çalışır. Güçlü lojistik altyapıya ve iyi kullanıcı yorumlarına sahiptir.

- *Bazzaar:* (www.bazzaar.com) Mobil alışverişe odaklanan ve çeşitli ürün kategorileri sunan bir platformdur. genç tüketici profili odaklı bir alışveriş deneyimi hedefler. Giyim, elektronik, hediyelik gibi çeşitli ürünler satılır. Yerli üreticilere ve küçük işletmelere dijital vitrin imkânı sunar.

- *ZoodMall:*(www.zoodmall.iq) Uluslararası yatırım destekli, Orta Doğu'da faaliyet gösteren bir mobil alışveriş uygulamasıdır. Irak'ta özellikle mobil kullanıcılar arasında yaygındır. Giyim kategorisi aktiftir; yurtdışı gönderilerle birlikte yerel satışlar da yapılmaktadır.

- *Lezzoo:* **(**www.lezzoo.com**)** Bir hızlı teslimat (super-app) uygulaması olsa da, giyim ve aksesuar ürünlerini de platforma eklemiştir. IKBY bölgesinde (Erbil, Süleymaniye) yaygındır. Hazır yemek, market ve giyim ürünleri aynı platformda satılır.

- *OpenSooq Iraq:* (www.opensooq.com/iq) Bireysel kullanıcılar için ilan bazlı bir pazaryeridir. Giyim ve moda bölümü vardır ancak daha çok ikinci el ve bireysel satış odaklıdır. Satıcılar doğrudan iletişim kurar, ödeme ve lojistik kullanıcıya aittir.

4.13.2 Özel Günler, Bayramlar v.b.

Resmi tatiller tabloda gösterilmiştir.

Irak'ta Resmi Tatil Tarihleri			
Tarih	**Tatilin Adı**	**Süresi**	**Not**
1 Ocak	Yeni Yıl	1 gün	
6 Ocak	Ordu Günü	1 gün	
21 Mart	Nevruz	1 gün	
1 Mayıs	İşçi Bayramı	1 gün	
14 Temmuz	Cumhuriyet Bayramı	1 gün	
3 Ekim	Kurtuluş Günü	1 gün	
10 Aralık	DAEŞ'e Karşı Zafer Günü	1 gün	
25 Aralık	Noel Bayramı	1 gün	Hristiyanlar için 3 gün
1 Muharrem	Hicri Yılbaşı	1 gün	Hicri takvime göre
10 Muharrem	Aşure günü	1 gün	Hicri takvime göre
12 Rabiülevvel	Kutlu Doğum Günü	1 gün	Hicri takvime göre
1 Şevval	Ramazan Bayramı	3 gün	Hicri takvime göre
10 Zilhicce	Kurban Bayramı	4 gün	Hicri takvime göre

5.

Kamu kurumlarında mesai saat 13:00 ila 15:00 arasında bitmektedir. Özel sektörde ise bu saatler biraz daha esnemektedir. IKBY'nin resmi tatillerine hükümet sitesinden ulaşılabilir. (https://gov.krd/calendar-2025/).

4.13.3 En Çok Kullanılan Sosyal Medya Platformları

Irak'ta GSM operatörlerinin yeterliliği ve hızı yetersiz görünse de sosyal medya kullanımı oldukça yaygındır. Dünyadaki genel trendin aksine Irak'ta devlet kurumları Facebook uygulamasını tercih etmektedir. Irak'ta Dijital Medya Merkezi'nin araştırmasına gör en yoğun olarak kullanılan uygulama Youtube olarak görünmektedir. Bunu 23.4 milyon kişi ile Tik -Tok ve yaklaşık 18 milyon kullanıcı ile Facebook takip etmektedir. 16 Milyon kullnıcı ile Snapchat uygulaması en çok kullanılan dördüncü uygulama olarak karşımıza çıkmaktadır. Instagram ve X'in kullanımın oranı ise dünyadaki trende kıyasla daha düşük kalmaktadır.

Sosyal medya platformları, hazır giyim ürünlerinin tanıtımı ve satışı için önemli bir araç haline gelmiştir. Instagram, Tiktok ve Facebook gibi platformlar üzerinden yapılan satışlar toplam satışların önemli bir kısmını oluşturur ve bu platformlar üzerinde gerçekleştirilen satışlar her geçen gün artmaktadır.

4.13.4 E-Ticaretteki Gümrük Vergileri ve Muafiyetleri

Irak'ta e-ticaret faaliyetleri, genel vergi düzenlemelerine tabidir. Irak'ta e- ticarette geçerli olan tek ve maktu vergi uygulaması bulunmamakta olup, klasik gümrük vergi beyanı şeklinde e ticarette ithalat işlemleri gerçekleştirilmektedir. Ülke, hâlâ bir Katma Değer Vergisi (KDV) sistemi uygulamamakta olup, bunun yerine belirli ürün ve hizmetlere yönelik satış vergileri ve diğer dolaylı vergiler bulunmaktadır. E-ticaret yapan işletmelerin, bu vergileri ve gelir vergisi yükümlülüklerini dikkate alarak faaliyet göstermeleri önemlidir. Irak'ta 2019 yılında yürülüğe gire gümrük tarifesi uyarınca gümrük vergileri ortalamam %5 ile %30 arasında değişmektedir. Gümrük vergisinin yanı sıra gümrük işlerimlerinde belirli oranlarda gelir vergisi tahsil edilmektedir.

4.13.5 E-Ticarete Yönelik Düzenlemeler

Irak, 2025 yılında e-ticaret sektörünü düzenlemek amacıyla yeni bir yasa kabul etmiştir. Bu yasa ile birlikte E-ticaret; çevrimiçi platformlar aracılığıyla gerçekleştirilen ticari işlemler olarak tanımlanmıştır. Yasa uyarınca çevrimiçi satış yapan işletmelerin, Irak Ticaret Bakanlığı'ndan e-ticaret lisansı alması gerekmektedir. Tüketicilerin haklarını korumak amacıyla, satıcıların kimlik bilgilerini, ürün detaylarını, teslimat sürelerini ve iade politikalarını açıkça belirtmeleri zorunlu kılınmıştır. Müşteri verilerinin korunması ve gizliliği konusunda satıcılara sorumluluklar getirilmiştir.

E-ticaret işlemlerinde elektronik imzaların ve belgelerin geçerliliği tanınmıştır. Elektronik belgeler, yasal işlemlerde delil olarak kabul edilebilmektedir.

E-ticaret yasası kapsamında, tüketicilerin korunması amacıyla reklam ve pazarlama faaliyetlerine yönelik düzenlemeler getirilmiştir. Yanıltıcı reklamlar ve tüketiciyi aldatıcı uygulamalar yasaklanmıştır.

4.13.6 E-Ticarete Yönelik Lojistik Hizmetleri (Hızlı kargo ve sipariş karşılama hizmetleri (fulfillment) sunan firmalar v.b.)

Teslimat Süreleri: Büyük şehirlerde teslimatlar genellikle 1-3 iş günü içinde gerçekleşmektedir. Kırsal bölgelerde ise bu süre daha uzun olabilir.

Lojistik Şirketleri: ZMC Express, Lezzoo gibi yerel lojistik firmaları, e-ticaret teslimatlarında önemli rol oynamaktadır.

Teslimat Seçenekleri: Kapıdan teslimat en yaygın yöntemdir. Bazı platformlar, belirli noktalardan teslim alma seçeneği de sunmaktadır.

4.14 Tanıtım ve Pazarlama

Facebook, Tiktok ve Instagram gibi sosyal medya platformlarının kullanıcı sayısı ve etkinliği her geçen gün Irak'ta artmakta, hedef kitleye yönelik tanıtım ve pazarlama faaliyetleri yürütülmesinde önem kazanmaktadır. Yine fuar ve benzeri yerel etkinliklerde standlar açılarak tanıtım ve pazarlama faaliyeti yürütülmektedir. Klasik medya araçları da (televizyon, radyo, basılı medya) halen tanıtım yapmak için uygun mecralardır. Şehir merkezlerinde işlek caddelerde pano ve bina cephelerinde markalara ait afişlerle reklam uygulamaları yaygındır.

Diğer yandan, Irak'ta kişisel ilişkiler ticaretin başlaması ve sürdürülmesinde çok önemlidir. Bu bağlamda ithalatçı ve acentalarla yüz yüze tanışmak, pazarı ve iş yapma koşullarını daha iyi anlamak için Irak'ın yerinde ziyaret edilmesi tanıtım ve pazarlama faaliyetleri açısından son derece faydalı olacaktır.

4.15 Sektörde Tüketici /Alıcı Tercihleri ve Son Trendler

Irak hazır giyim sektöründe tüketici tercihleri ve moda trendleri, ülkenin genç nüfusu, kültürel değerleri ve ekonomik yapısıyla şekillenmektedir. Nüfusun önemli bir kısmının 25 yaş altı olması, pazarı dinamik ve modaya açık bir hale getirirken, bu genç kitle sosyal medya üzerinden dünya modasını yakından takip etmektedir. Özellikle Instagram ve TikTok gibi platformlarda gördükleri kıyafetlere büyük ilgi gösteren gençler, rahat, şık ve işlevsel kıyafetlere yönelmektedir.

Kadın tüketiciler arasında ülkede hakim olan muhafazakar giyim kültürüne paralel olarak tunik, uzun gömlek, bol pantolon ve eşarp kombinleri oldukça popülerdir. Tesettür modasında ise sade, cepli, ferah kumaşlardan üretilmiş fonksiyonel giysiler ön plana çıkmaktadır.

Erkek giyiminde ise geleneksel kıyafatlere ilave olarak spor-şık parçalar, slim-fit gömlekler, tişörtler ve spor ayakkabılarla birlikte kot pantolonlar, rahat eşofman altları tercih edilmektedir. Erkek tüketiciler genelde vücuda oturan modelleri beğenirken, kadınlar daha bol ve örtücü kesimleri tercih etmektedir. Özellikle Şii nüfusun ağırlıklı olduğu güney bölgelerde bilhassa Muharrem ayı döneminde Siyah ve koyu renkli kıyafetler tercih edilir.

Iraklı alıcılar ürünlerin tarzına, kumaş kalitesine ve fiyatına büyük önem verir. Bilinçli tüketiciler daha çok ürünün kumaşını, kesimini ve giyimde sağladığı rahatlığı değerlendirmektedir. Ancak "Made in Turkey" etiketi taşıyan ürünler ülkede güven sembolü haline gelmiş ve alıcı üzerinde olumlu etki yaratmaktadır. Ucuz Çin malları pazarda yaygın olsa da, orta segmentte Türk ürünleri kalite açısından açık bir şekilde tercih edilmektedir. Bu nedenle, çok yüksek fiyatlı lüks markalara ilgi sınırlıyken, uygun fiyatlı ama kaliteli ürünlere olan talep oldukça yüksektir.

Alıcılar kıyafet seçiminde kolay kombin yapılabilen ürünlere yönelmektedir. Tunik ve pantolon gibi hazır kombinler, düz tişörtler ve basic ürünler çok daha fazla

satılmaktadır. Kumaş seçiminde ise yaz aylarının aşırı sıcak geçmesi nedeniyle pamuklu, terletmeyen ve nefes alabilen kumaşlar tercih edilmektedir. Kışın ise polar, triko ve kalın dokulu ürünlere talep artmaktadır. Sentetik kumaşlar ise genel olarak sevilmemekte, alıcılar bu tür ürünlerden uzak durmaktadır. Ayrıca beden uyumu da oldukça önemlidir. Avrupa kalıpları Irak'ta firmaların pazara özel ölçülendirme yapmasını gerekli kılabilmektedir.

Alışverişte fiziksel mağazalar hâlâ en çok tercih edilen kanaldır. Özellikle çarşılar ve alışveriş merkezleri, özellikle kadın müşterilerin yoğun ilgi gösterdiği yerlerdir. Bununla birlikte dijital etkileşim de hızla artmaktadır. Genç tüketiciler Instagram reklamları ve influencer tanıtımlarını takip ederek çevrimiçi alışverişe yönelmektedir. E-ticaret platformları henüz tam anlamıyla gelişmemiş olsa da Miswag, Orisdi ve Tamata gibi yerel siteler, moda ürünlerinde büyüyen satışlar gerçekleştirmektedir. En çok satılan ürünler arasında tişört, eşofman, tunik, elbise ve ayakkabılar öne çıkmaktadır. Tüketiciler bu alışverişlerde genellikle kapıda ödeme yöntemini tercih etmektedir, bu da ödeme güvenliği konusunda hâlâ belli bir güvensizlik olduğunu göstermektedir.

Genel olarak Iraklı tüketiciler, şık ama sade tasarımları, rahatlığı, fiyat-fayda dengesini ve kolay ulaşılabilirliği ön planda tutmaktadır. Moda tercihlerinde abartılı desen ve detaylardan ziyade nötr tonlar, pastel renkler ve kullanışlı parçalar dikkat çekmektedir. Türkiye'nin üretim kalitesi, kumaş çeşitliliği ve modern tasarım dili, Irak tüketicisinin beklentilerini büyük ölçüde karşılamakta olduğu söylenebilir.

4.16 Sektörde Vergiler

2023/23672 sayılı Irak Bakanlar Kurulu kararı kapsamında, 2023/23055 sayılı Karar'da eğişiklik yapılarak, Irak'a ithal edilen ürünlere (istisnai ürün grupları hariç) ilişkin gümrük tarifelerinin aşağıdaki şekilde uygulanmasına karar verilmiştir. Giyim eşyası da hakkında özel bir düzenleme bulunmayan ürün grubu kategorisindedir

Konteyner Bazlı Maktu Gümrük Vergisi
- 20 ft konteyner için gümrük tarife değeri 2 milyon Irak dinarı
- 40 ft konteyner için gümrük tarife değeri 3-4 milyon Irak dinarı

Bir konteynerden daha az olan mallar için (parça şeklinde) ise, ürün bazlı gümrük vergisi sistemi uygulanmaktadır. (Giyim eşyaları için genel olarak %6,5) Ayrıca, 20 ft konteyner için 500.000 dinar, 40 ft konteyner için ise 1.000.000 dinar tutarında konteyner vergisi alınmaktadır.

Bununla birlikte uygulamada; IMH (Irak Merkezi Hükümeti) ve IKBY arasında ortak gümrük tarifesinin uygulanmasında yaşanan ihtilaflar devam etmekte olup bazı ürünler için İbrahim Halil/Habur sınır kapısında Irak'ın diğer gümrük kapılarından farklı gümrük vergileri uygulanabilmektedir.

4.17 Sektöre Yönelik ve Genel Tarife Dışı Engeller

Irak Merkezi Hükümeti (IMH) ve IKBY arasındaki siyasi sürtüşmeler ve buna bağlı olarak ortaya çıkan uygulama farklılıkları sebebiyle Türkiye'den ithal edilen malların sevkiyatında dönem dönem önemli zorluklar yaşanabilmektedir.

Ortak gümrük tarifesinin uygulanmaması, IMH ve IKBY arasında ithali yasak ve izne tabi ürün listelerindeki farklılık, Gümrük vergileri ve referans kıymetlere açık kaynaklardan rahatlıkla ulaşılamaması, İbrahim Halil Gümrüğünde vergileri ödenerek serbest dolaşıma giren eşyaya Musul Barajı Gümrük Kontrol noktasında yeniden gümrük denetiminin yapılması, belli ürünlerde ilave gümrük vergisi uygulanması nedeniyle araçların Musul Barajı Gümrük Kontrol Noktasında durdurularak ilave gümrük vergisi kontrolünün yapılması, Türk TIR'larının Musul Barajından güneye geçememeleri nedeniyle eşyaların Irak TIR'larına aktarılma zorunluluğu, Yol güzergâhlarında bulunan diğer kontrol noktalarında zaman zaman karşılaşılan engellemeler ihracatçımızı sıkıntıya sokan başlıca durumları teşkil etmektedir.

Irak vizesi almada karşılaşılan zorluklar da bölgede pazar araştırması yapmak isteyen ya da müşterileri ile görüşmek üzere Irak'ı ziyaret etmesi gereken firmalarımızın sıklıkla şikayet ettiği diğer bir husustur.

5 Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Fırsatlar

Irak hazır giyim sektörü, Türk ihracatçıları için yüksek potansiyel barındıran, büyümekte olan ve ithalata büyük ölçüde bağımlı bir pazardır. Ülkede yerel tekstil ve konfeksiyon üretimi oldukça sınırlıdır; bu nedenle iç talep büyük oranda dışa bağımlıdır. Bu durum, özellikle kaliteli ve uygun fiyatlı üretim gücüne sahip Türk firmaları için sürekli ve istikrarlı bir talep anlamına gelir. Iraklı tüketiciler, Türk ürünlerini "makul fiyat", "kaliteli kumaş" ve "modern tasarım" açısından olumlu değerlendirmektedir. Özellikle Erbil, Süleymaniye ve Basra gibi şehirlerde "Made in Turkey" etiketi olumlu bir marka algısı yaratmaktadır.

Irak'ın genç nüfusu bu talebi daha da güçlendirmektedir. Ülke nüfusunun yarısından fazlası 25 yaş altındadır ve bu kesim, özellikle modern-casual ve sokak stili gibi kategorilere yoğun ilgi göstermektedir. Tüketiciler, Instagram ve Facebook gibi sosyal medya platformları üzerinden trendleri takip etmekte ve online siparişe yönelmektedir. Bu da e-ticaretin giyim sektörü açısından büyümesini desteklemektedir.
Türkiye'nin Irak'a olan coğrafi yakınlığı lojistik anlamda büyük bir avantaj sunar. Karayolu ile Erbil gibi kuzey şehirlerine 2–4 gün içinde, Basra gibi güney şehirlerine ise 7–10 gün içerisinde teslimat yapılabilmektedir.

Irak'ta hazır giyim ürünleri için uygulanan düşük gümrük vergisi de Türk ihracatçıları için maliyet avantajları sunmaktadır.

Irak'ta fiziksel perakendeciliğin yanında online satış kanalları da gelişmektedir. E-ticaret platformları özellikle genç nesil arasında yaygınlaşmakta, hazır giyim en çok satılan ürün kategorilerinden biri haline gelmektedir. Miswag, Tamata, Orisdi gibi

yerel platformlarda Türk markaları da satış yapmaktadır. Bu platformlarda en yaygın ödeme yöntemi kapıda ödemedir; dijital cüzdanlar (ZainCash, NassWallet, FastPay) ise yeni yeni yaygınlaşmaktadır. Teslimatlar genellikle 1–3 iş günü içinde yapılmakta, lojistik altyapı gelişmeye devam etmektedir.

Türk firmaları için Irak pazarı yalnızca e-ticaretle sınırlı değildir. Toptancı ve perakendeci iş ortaklıkları da oldukça yaygındır. Markasız ama kaliteli ürünlerin yüksek hacimli toptan satışı yapılabilirken, marka bilinirliğini artırmak isteyen firmalar için doğrudan mağaza açma veya franchise modelleri de uygundur. Özellikle Erbil ve Süleymaniye gibi bölgelerde Türk firmalarına ofis, depo ve mağaza açma konusunda kolaylık sağlanmaktadır.

Siyasi ve kültürel yakınlık da Türk ürünlerinin Irak pazarındaki şansını artıran unsurlardandır. Iraklı tüketiciler Türkiye'ye aşina; dil, müzik ve televizyon (Ortadoğu'da popülaritesi yüksek Türk dizilerinin Türk kültürü, yaşam tarzı, tüketim tercihlerine olan ilgiyi ve buna bağlı olarak Türk ürünlerine olan talebi yüksek tutması) yoluyla Türkiye'yle kültürel bağlar kurmuş durumdadır. Bu da Türk modasının Iraklı tüketicilerle daha kolay buluşmasını sağlar. Özetle, Türkiye'nin üretim kapasitesi, lojistik avantajı, marka algısı ve kültürel yakınlığı sayesinde Irak hazır giyim pazarı, hem kısa vadeli ticari kazanç hem de uzun vadeli marka yatırımı açısından ihracatçılar için oldukça cazip bir hedef pazar konumundadır.

6 Sektörde İhracatçılarımızı Bekleyen Tehditler

Irak hazır giyim pazarına ihracat yapan Türk firmalarının karşılaştığı en önemli tehditlerin başında olası siyasi istikrarsızlık dönemleri ve bu dönemlerde artan güvenlik sorunları gelmektedir. Özellikle Bağdat ve güney şehirlerinde yaşanan protestolar, terör saldırıları ve mezhepsel çatışmalar, zaman zaman lojistik operasyonları ve ticari faaliyetleri aksatabilmektedir. Bu durum, ihracatçılar için riskli bölgelerde mal teslimi ya da tahsilat gibi konularda sorunlara yol açabilir.

Bir diğer önemli tehdit ise öngörülemeyen gümrük uygulamaları ve yerel düzeyde karşılaşılan yolsuzluklardır. Irak'ta merkezi bir gümrük standardı uygulanmadığından, sınır kapılarında farklı işlem ücretleri, belirsiz evrak talepleri ve keyfi uygulamalar yaşanabilmektedir. Bu durum hem zaman kaybına hem de ek maliyetlere sebep olur. Özellikle ürünlerin sınırda bekletilmesi veya geçici olarak alıkonulması, tedarik zincirini olumsuz etkiler.
Sınır kapılarında yaşanan yoğunluklar, bekleme sürelerini artırmakta ve taşıma maliyetlerini yükseltmektedir. Habur Sınır Kapısı'nda bazı dönemlerde tır geçişleri günde 3–4 güne kadar sarkabilmekte, bu da sevkiyatların aksamasına neden olmaktadır. Aynı zamanda Irak içindeki yolların altyapı kalitesi düşük olduğu için bazı bölgelere ulaşım hem zor hem risklidir.

Döviz kuru istikrarsızlığı ve ödeme tahsilat problemleri de önemli tehditler arasındadır. Irak'ta yapılan ticaret genellikle Amerikan doları üzerinden yürütülse de, ithalatçıların döviz teminindeki zorlukları ve bankacılık sisteminin sınırlı işlevselliği ödeme sürelerini uzatmakta, zaman zaman da ödemelerin yapılamamasına neden olabilmektedir. Ayrıca çek ve senet sistemleri yeterince güvenilir değildir.

Marka tescili yapılmadan pazara giren firmalar, kendi ürünlerinin taklitlerinin piyasaya sürülmesi riskiyle karşı karşıya kalır. Irak'ta marka koruması çok zayıf olduğundan, bilinirlik kazanan bir ürün çok kısa sürede düşük kaliteli kopyalarıyla rekabet etmek zorunda kalabilir.

E-ticaret platformlarının yasal denetimden uzak olması, tüketiciler açısından güven sorunu yaratmakta ve bazı Türk firmalarının da ödeme alamama veya ürün iadesiyle karşı karşıya kalmasına neden olabilmektedir. Özellikle kapıda ödeme sistemlerinde tüketici cayması oranı yüksektir.

Irak'ta IKBY ile Federal Irak arasında mevzuat ve uygulama farklılıkları vardır. IKBY nispeten daha öngörülebilir bir yapıya sahipken, güney bölgelerde prosedürler daha karmaşık, bürokrasi daha yavaş ilerlemektedir. Bu durum, aynı ülke içinde iki ayrı pazar varmış gibi farklı stratejiler geliştirmeyi gerektirir.

Son olarak, Iraklı tüketicilerin genel olarak iade, garanti ve satış sonrası destek gibi konularda düşük beklentileri olsa da, bu alanlardaki zayıflıklar Türk firmalarının uzun vadeli güven inşa etmesini zorlaştırır. Özellikle online satışlarda ürün kalitesi, teslim süresi veya iade süreçlerindeki sorunlar marka imajını zedeleyebilir.

Tüm bu tehditler, pazara plansız giren ya da yerel yapıyı yeterince tanımayan ihracatçılar için ciddi risk oluşturur. Ancak, dikkatli planlama, yerel iş ortaklarıyla çalışmak ve güçlü lojistik-ticari altyapı kurmak bu tehditlerin etkisini azaltabilir.

7 Hazır Giyim Sektöründe İhracatın Artırılması için Firmalara Öneriler

Irak pazarı, fırsatlar kadar riskler de barındıran bir bölgedir. Ancak her tehdit, doğru strateji ile kontrol altına alınabilir. Türk firmaları güçlü lojistik altyapısı, üretim gücü ve kültürel yakınlığı sayesinde Irak'ta ciddi potansiyele sahiptir. Başarı için dikkatli planlama, yerel ortaklarla sağlıklı ilişkiler ve pazara özel çözümler gerekir. Pazarı uzun vadeli düşünen, esnek hareket eden ve kendini Irak koşullarına adapte eden firmalar için Irak büyük bir ihracat kapısı olma potansiyeli barındırır.

Ülkede özellikle siyasi istikrarsızlık dönemlerinde güvenlik sorunları ürün teslimatı, depo güvenliği ve tahsilat gibi konularda risk oluşturmaktadır. Bu nedenle firmaların, özellikle güvenliğin daha öngörülebilir olduğu Erbil, Süleymaniye gibi Kuzey Irak şehirlerine odaklanmaları ve riskli bölgelere sevkiyat yapacaklarsa profesyonel güvenlik ve sigorta çözümlerinden faydalanmaları oldukça önemlidir.

Irak gümrük sistemi zaman zaman değişen uygulamalar ve yerel görevlilerin keyfi yaklaşımları nedeniyle sorunlu olabilmektedir Belirsizliklerin önüne geçmek için, ihracatçılar mutlaka deneyimli bir gümrük müşaviri ve Irak'ta aktif çalışan lojistik firmalarıyla çalışmalıdır. Belgelerin eksiksiz hazırlanması, ürünlerin uygunluk belgelerinin (özellikle Certificate of Conformity – CoC) alınmış olması ve güncel prosedürlerin her iki yönetim bölgesi (IKBY ve IMH) için ayrı ayrı takip edilmesi gerekir.

Türk ürünleri kalite açısından daha iyi konumlanmış olsa da, ucuz ürün talebinin yüksek olduğu bölgelerde bu rekabet dezavantaj yaratabilir. Bu durumda firmaların, doğrudan, örneğin Çin mallarıyla yarışmak yerine, orta fiyat – kaliteli mal segmentinde konumlanmaları ve hızlı teslimat, güvenilirlik gibi unsurlarla kendilerini farklılaştırmaları daha yerinde olacaktır. Özellikle günlük giyim, basic ürünler ve pamuklu tekstil gibi tekrar alımı yüksek ürünlerde bu strateji başarı sağlayabilir.

Stoklu çalışmak, IKBY içinde bir depo kurmak veya güvenilir bir yerel dağıtım ağıyla çalışmak firmalara operasyonel esneklik kazandırır. Gaziantep gibi sınır şehirlerinden çıkış yaparak ulaşım süresi kısaltılabilir, konteyner bazlı sabit vergi uygulaması sayesinde maliyet hesapları daha kolay hale gelebilir.

Olası para transferi ve tahsilat sorunlarını bertaraf etmek adına ilk etapta peşin ödeme ya da güvenilir distribütör aracılığıyla kapıda ödeme ile çalışma modeli tercih edilmeli, vadeli satışlar için teminat ve banka güvencesi aranmalıdır.

Marka tescili de ihmal edilmemesi gereken bir konudur. Irak'ta fikri mülkiyet koruması zayıftır ve bir marka kısa sürede taklit edilebilir. Bu sebeple firmalar pazara girmeden önce IKBY ve Federal Irak'ta ayrı ayrı marka tescil başvurularını yapmalı, etiket ve ambalajları özgün tasarımlarla korumaya almalıdır. Aksi hâlde hem ürün kalitesi hem fiyat dengesi açısından ciddi imaj kaybı yaşanabilir.

Tüketicilerin dijital ödeme sistemlerine güveni sınırlıdır ve en yaygın ödeme yöntemi hâlâ kapıda ödemedir. Bu durum, özellikle ürün iade süreçlerinde firmalar için zarara yol açabilir. E-ticaret yapan firmaların yerel dijital cüzdan sistemleriyle (FastPay, ZainCash) entegre çalışmaları, güvenilir teslimat firmalarıyla anlaşmaları ve müşteri memnuniyetini öncelikli hâle getirmeleri faydalı olacaktır.

Tüm bu riskleri minimize etmek ve ihracatı sürdürülebilir şekilde artırmak için firmaların iyi bir pazar araştırması yapmaları, hedef şehirlerdeki farklı müşteri profillerine uygun ürün geliştirmeleri, beden ve stil tercihlerini yerel alışkanlıklara göre uyarlamaları gerekir. Ürün etiketlerinde Arapça dil kullanılmalı, paketleme ve içerik bilgileri eksiksiz ve yönetmeliklere uygun olmalıdır. Türk firmalarının özellikle sosyal medya yatırımı yapması, Irak'ta aktif kullanılan Instagram ve TikTok gibi platformlarda Arapça içerik üretmesi, yerel influencer'larla iş birliği yapması ciddi avantaj yaratır. Ayrıca Ticaret Bakanlığı destek programları, ihracatçı birlikleri ve ticaret müşavirlikleri ile yakın temasta olmak hem maddi destekten faydalanmayı, hem de güncel gelişmeleri takip etmeyi sağlar.

8. Genel Değerlendirme

Irak hazır giyim pazarı, Türkiye açısından stratejik ve kültürel yakınlık, lojistik avantajlar ve güçlü tüketici talebi sayesinde yüksek potansiyele sahip bir ihracat destinasyonu olarak öne çıkmaktadır. Geniş ve genç nüfusu, artan şehirleşme oranı ve tüketim eğilimleriyle Irak, Türk hazır giyim ürünleri için hem hacimli hem de istikrarlı bir pazar sunmaktadır. Türkiye'nin kaliteli üretim altyapısı, uygun fiyat dengesi ve "Made in Turkey" etiketine duyulan güven, Türk firmalarının pazarda rekabet avantajını güçlendirmektedir.

Bununla birlikte, pazarda karşılaşılan yapısal sorunlar ve risk unsurları da göz ardı edilmemelidir. Siyasi istikrarsızlık, sınır geçişlerinde yaşanan lojistik gecikmeler, gümrük uygulamalarındaki öngörülmezlik ve tahsilat süreçlerine dair güvensizlikler, ihracatçılar açısından dikkatle yönetilmesi gereken alanlardır. Özellikle pazarda hâlen etkisini sürdüren kayıt dışı ticaret ve düşük kaliteli ithal ürün rekabeti, fiyat odaklı stratejilerin yetersiz kalabileceğini göstermektedir.

Irak'ta dijitalleşme süreci ve e-ticaretin gelişimi, pazara girişte alternatif kanallar sunmakta, özellikle genç tüketiciler için online alışveriş büyük önem kazanmaktadır. yerel platformlar üzerinden yapılacak satışlar, doğrudan tüketiciyle buluşma ve marka sadakati yaratma açısından önemli fırsatlar sunar. Aynı zamanda, mağaza/franchise yatırımları ve bölgesel distribütörlük modelleri, fiziksel erişimi güçlendirmek isteyen firmalar için değerlendirilebilir.

Sonuç olarak, Irak hazır giyim pazarı kısa vadeli ticari kazançlardan çok, uzun vadeli stratejik yapılanmayı gerektiren bir yapıdadır. Doğru iş ortakları, etkin lojistik planlama, yerel tüketici alışkanlıklarına uygun ürün geliştirme ve dijital platformlarda görünürlük gibi başlıklar, başarıyı belirleyecek temel unsurlar olacaktır. Türk ihracatçıları, bu pazarda sabırla ve profesyonel yaklaşımla çalışarak, istikrarlı ve sürdürülebilir bir büyüme elde edebilirler.

9. Yararlı Adresler

Başbakanlık: https://www.presidency.iq/

Başbakanlık Ofisi: https://pmo.iq/

Bakanlar Kurulu Sekreterliği: https://www.cabinet.iq/ar

İhaleler: https://itp.iq/

Sanayi ve Madenler Bakanlığı: https://industry.gov.iq/

Tekstil ve Deri Endüstrileri Devlet Şirketi https://sctl.industry.gov.iq/public/en/

Ticaret Bakanlığı: https://www.mot.gov.iq/

İnşaat, Konut ve Belediyeler Bakanlığı: https://www.moch.gov.iq/

Elektrik Bakanlığı: https://moelc.gov.iq/

Sağlık Bakanlığı: https://www.moh.gov.iq/

Planlama Bakanlığı: https://mop.gov.iq/

Ulusal Yatırım Komisyonu: https://investpromo.gov.iq/

Irak Ticaret Odaları Federasyonu: https://ficc.org.iq/

Firma Tescil Sorgulama: https://tasjeel.mot.gov.iq/sh2/main page.html

Musul Valiliği: https://ninava.gov.iq/

Kerkük Valiliği: https://kirkuk.gov.iq/

Basra Valiliği https://basra.gov.iq/

Erbil Valiliği https://www.hawlergov.org/

Ekonomi ve İş Haberleri: https://www.iraq-businessnews.com /

10 Kaynakça

- T.C. Ticaret Bakanlığı – Irak Ülke Pazar Bilgisi Raporu
- T.C. Ticaret Bakanlığı – Irak Teknik Engeller Raporu
- T.C. Ticaret Bakanlığı – Irak Lojistik Raporu
- T.C Ticaret Bakanlığı Erbil ve Musul Ticaret Ataşelikleri - Sektörel Pazar Araştırma Raporları
- https://www.trademap.org/
- https://www.iraq-businessnews.com
- İHKİB – Irak Ülke Sunumu
- Baghdad Ticaret Odası web sitesi
- Erbil Ticaret ve Sanayi Odası web siteleri
- SGS, Bureau Veritas, Intertek Web web siteleri

YASAL UYARI

Burada yer alan bilgi, yorum ve tavsiyeler yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Burada yer alan ve hiçbir şekilde yönlendirici nitelikte olmayan içerik, yorum ve tavsiyeler genel niteliktedir.

Bu tavsiyeler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanılarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir. Burada yer alan bilgiler Basra Ticaret Ataşeliği tarafından genel bilgilendirme amacı ile hazırlanmıştır.

Hiçbir şekilde yönlendirici nitelikte olmayan bu içerik, genel anlamda bilgi vermeyi amaçlamakta olup; bu içeriğin, müşterilerin ve diğer yatırımcıların alım satım kararlarını destekleyebilecek yeterli bilgileri kapsamayabileceği dikkate alınmalıdır. Bu sayfalarda yer alan çeşitli bilgi ve görüşlere dayanılarak yapılacak ileriye dönük yatırımlar ve ticari işlemlerin sonuçlarından ya da ortaya çıkabilecek zararlardan Ticaret Bakanlığı sorumlu tutulamaz.